DEZVOLTAREA SERVICIULUI DE ASISTENȚĂ PERSONALĂ DIN PERSPECTIVA INCLUZIUNII SOCIALE A PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

DEVELOPMENT OF THE PERSONAL ASSISTANCE SERVICE FROM PERSPECTIVE OF SOCIAL INCLUSION OF PEOPLE WITH DISABILITIES

Vasile CUȘCA,
doctorand, USM,
Secretar de stat, Ministerul Muncii și Protecției Sociale

SUMMARY

In this article, an important social problem related to the field of social assistance for disabled people is addressed. In particular, the method and aspects of providing the personal assistance service are examined from the perspective of the social inclusion of people with disabilities, the role of public administration authorities in the efficiency of social assistance services.

Keywords: *social assistance, social inclusion, people with disabilities, public administration.*

Dezvoltarea serviciului de asistență personală din perspectiva incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități este un aspect esențial pentru promovarea drepturilor și participarea activă a acestor persoane în societate. Incluziunea socială se referă la asigurarea unei participări depline și egale a tuturor membrilor societății, indiferent de diferențele lor.

În ceea ce privește serviciul de asistență personală, acesta se referă la furnizarea de sprijin și îngrijire personalizată pentru persoanele cu dizabilități, astfel încât acestea să poată trăi independent și să participe la viața comunității în mod activ. Dezvoltarea acestui serviciu într-o manieră incluzivă implică mai multe aspecte cheie:

Accesibilitate fizică: Este important ca serviciile de asistență personală să fie accesibile din punct de vedere fizic pentru persoanele cu dizabilități. Acest lucru implică eliminarea barierelor arhitecturale și asigurarea unui mediu adecvat pentru deplasare și acces la facilități.

Formare și instruire: Asistenții personali trebuie să beneficieze de formare și instruire adecvată pentru a înțelege și a răspunde nevoilor specifice ale persoanelor cu dizabilități. Aceasta include înțelegerea diferitelor tipuri de dizabilități, tehnici de comunicare și sprijin emoțional.

Respectarea autonomiei și drepturilor persoanelor cu dizabilități: Dezvoltarea serviciului de asistență personală trebuie să se bazeze pe principiul respectării autonomiei și

drepturilor persoanelor cu dizabilități. Aceste persoane trebuie să aibă posibilitatea de a-și exprima preferințele și de a lua decizii cu privire la serviciile de asistență pe care le primesc.

Participare activă și implicare comunitară: Serviciul de asistență personală ar trebui să încurajeze participarea activă a persoanelor cu dizabilități în comunitate. Aceasta poate include facilitarea accesului la activități sociale, educație, angajare și alte oportunități de implicare.

Susținerea relațiilor sociale și sprijin emoțional: Este important ca serviciul de asistență personală să promoveze și să faciliteze relațiile sociale ale persoanelor cu dizabilități. Acest lucru poate include sprijinul pentru menținerea relațiilor existente și facilitarea creării de noi relații sociale. De asemenea, serviciul ar trebui să ofere sprijin emoțional pentru persoanele cu dizabilități și să le ajute să-și dezvolte încrederea în sine și sentimentul de apartenență.

Abordare individualizată: Fiecare persoană cu dizabilități are nevoi și preferințe diferite. Dezvoltarea serviciului de asistență personală din perspectiva incluziunii sociale implică o abordare individualizată, care să țină cont de aceste diferențe și să ofere servicii personalizate și flexibile.

Dezvoltarea serviciului de asistență personală din perspectiva incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități necesită o colaborare strânsă între autorități publice, organizații neguvernamentale, furnizori de servicii și persoanele cu dizabilități în sine. Prin promovarea incluziunii sociale, se poate contribui la construirea unei societăți mai echitabile și mai empatici, în care toți cetățenii se bucură de aceleași oportunități și drepturi.

În Republica Moldova, dezvoltarea serviciului de asistență personală pentru persoanele cu dizabilități este reglementată de mai multe documente de politici sociale. Iată câteva exemple: Legea privind protecția și integrarea socială a persoanelor cu dizabilități din 2012 care stabilește cadrul general pentru protecția și integrarea socială a persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova. Legea prevede, printre altele, dreptul persoanelor cu dizabilități de a beneficia de servicii de asistență personală pentru a le permite să trăiască independent și să participe la viața comunității.

Un alt document de politici important, din perspectiva subiectului abordat este Strategia Națională pentru Integrarea Persoanelor cu Dizabilități în Societate (2019-2028): Această strategie stabilește obiectivele și măsurile concrete pentru promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități în Republica Moldova. Strategia recunoaște importanța dezvoltării serviciilor de asistență personală și evidențiază necesitatea creării unui cadru legal și instituțional adecvat pentru furnizarea acestor servicii.

În Planul de Acțiuni pentru Implementarea Strategiei Naționale pentru Integrarea Persoanelor cu Dizabilități în Societate (2019-2021) sunt detalizate măsurile specifice care urmează să fie implementate pentru promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități. Printre aceste măsuri se numără dezvoltarea și extinderea serviciilor de asistență personală, asigurarea accesului la aceste servicii în toate regiunile țării și dezvoltarea programelor de formare pentru asistenții personali.

Implementarea politicilor de asistență personală pentru persoanele cu dizabilități poate beneficia de următoarele bune practici:

Consultarea și implicarea persoanelor cu dizabilități: Este esențial să se implice persoanele cu dizabilități în procesul de dezvoltare și implementare a politicilor de asistență personală. Aceasta poate include consultări publice, sondaje de opinie și crearea unui dialog deschis cu persoanele interesate pentru a înțelege nevoile și preferințele acestora.

Crearea unui cadru legal și instituțional adecvat: Politicile de asistență personală trebuie să se bazeze pe un cadru legal și instituțional clar, care să definească drepturile și responsabilitățile persoanelor cu dizabilități, criteriile de eligibilitate, procedurile de solicitare și furnizare a serviciilor, precum și mecanismele de monitorizare și evaluare.

Flexibilitate și personalizare: Serviciile de asistență personală ar trebui să fie flexibile și personalizate, adaptate la nevoile și preferințele individuale ale persoanelor cu dizabilități. Aceasta poate include posibilitatea de a alege asistentul personal, orarul și tipul de sprijin necesar. Asigurarea flexibilității și personalizării serviciilor de asistență personală este esențială pentru a răspunde nevoilor și preferințelor individuale ale persoanelor cu dizabilități. În acest sens vom menționa unele aspecte importante care urmează să fie luate în calcul la implemetarea politicilor de asistență socială personalizată.

În primul rând este necesar să se evalueze individual nevoile. Fiecare persoană cu dizabilități are nevoi și preferințe unice. Este important să se realizeze o evaluare individuală detaliată a nevoilor și capacităților persoanei pentru a identifica serviciile și sprijinul adecvat. Aceasta poate implica o evaluare funcțională, evaluarea mediului în care persoana trăiește și identificarea obiectivelor și dorințelor personale.

În al doilea rând este necesară și o planificare individuală și implicarea persoanei. După evaluare, se poate dezvolta un plan individualizat de asistență personală. Este important ca persoana cu dizabilități să fie implicată în procesul de planificare și să-și exprime preferințele și obiectivele personale. Astfel, planul de asistență personală poate fi adaptat în funcție de nevoile și dorințele individuale.

În cel deal treilea rând este necesar ca programul și orarul să fie flexibile. Serviciile de asistență personală ar trebui să fie flexibile. Persoanele cu dizabilități pot avea nevoie de sprijin în diferite momente ale zilei sau săptămânii, în funcție de nevoile și rutina lor. Asigurarea unei disponibilități adaptate și a unei flexibilități în program poate contribui la satisfacerea nevoilor individuale.

În al patrulea rând, persoanele cu dizabilități ar trebui să aibă posibilitatea de a alege asistentul personal care li se potrivește cel mai bine. Aceasta poate include luarea în considerare a compatibilității personalităților, a experienței și abilităților asistentului personal și a preferințelor individuale. Asigurarea acestei alegeri poate contribui la construirea unei relații de încredere și cooperare între persoana cu dizabilități și asistentul personal.

În cel deal cincelea rând flexibilitatea presupunee adaptare la schimbările nevoilor. Nevoile persoanelor cu dizabilități pot evolua în timp. Este important ca serviciile de asistență personală să fie adaptate în mod regulat pentru a reflecta aceste schimbări. Evaluarea periodică a nevoilor și ajustarea planului de asistență personală pot asigura că sprijinul oferit rămâne relevant și eficient.

Și, în cel deal șaselea rând este necesară o comunicare și un feedback constant. Comunicarea deschisă și constantă între persoana cu dizabilități și asistentul personal este cheia pentru asigurarea flexibilității și personalizării serviciilor. Persoana cu dizabilități

ar trebui să poată exprima feedback-ul său și să poată comunica nevoile și schimbările într-un mod deschis. De asemenea, asistentul personal ar trebui să fie receptiv și să își ajusteze abordarea în funcție de aceste informații.

Asigurarea flexibilității și personalizării serviciilor de asistență personală vor spori satisfacția și calitatea vieții persoanelor cu dizabilități, oferindu-le posibilitatea de a trăi independent și de a se implica activ în comunitate. Aceasta va contribui la promovarea incluziunii sociale și a autonomiei acestor persoane.

Formare și instruire adecvată: Asistenții personali ar trebui să beneficieze de formare și instruire adecvată pentru a-și îndeplini rolul într-un mod eficient și sensibil la nevoile persoanelor cu dizabilități. Aceasta poate include cunoașterea și înțelegerea diferitelor tipuri de dizabilități, tehnici de comunicare, sprijin emoțional și abordări specifice pentru fiecare individ. Formarea și instruirea adecvată a asistenților personali ai persoanelor cu dizabilități sunt aspecte cruciale pentru a asigura furnizarea unui sprijin eficient și de calitate. Vom menționa doar câteva aspecte importante care merită să fie luate în considerare în acest sens:

Cunoștințe profesionale în materie de dizabilitate. Asistenții personali ar trebui să aibă o bună cunoaștere și înțelegere a diferitelor tipuri de dizabilități, inclusiv a nevoilor specifice asociate cu fiecare tip. Aceasta include cunoașterea detaliată a limitărilor fizice, cognitive, senzoriale și emoționale cu care se confruntă persoanele cu dizabilități.

Comunicare adecvată. Asistenții personali urmează să fie instruiți în tehnici de comunicare adecvate pentru a se adapta nevoilor de comunicare ale persoanelor cu dizabilități. Aceasta poate include utilizarea limbajului clar și simplu, utilizarea metodelor alternative de comunicare (dacă este necesar), precum și dezvoltarea abilităților de ascultare și empatie.

Abilități de asistență fizică și mobilizare. Pentru persoanele cu dizabilități care au nevoie de asistență fizică, asistenții personali ar trebui să fie instruiți în tehnici adecvate de mobilizare, transfer și deplasare. Aceasta include cunoașterea corectă a tehnicilor de ridicare, utilizarea de echipamente de asistență și practici sigure pentru a evita accidentele și leziunile.

Sprijin emoțional și psihologic. Persoanele cu dizabilități pot avea nevoie de sprijin emoțional și psihologic în fața provocărilor și stresului asociate cu dizabilitatea lor. Asistenții personali ar trebui să fie instruiți în acordarea de sprijin emoțional adecvat, cum ar fi ascultarea activă, încurajarea și susținerea pozitivă. De asemenea, este important să fie conștienți de aspectele legate de confidențialitate și respectarea intimității persoanei asistate.

Abordare centrată pe persoană. Formarea asistenților personali ar trebui să promoveze abordarea centrată pe persoană. Aceasta implică înțelegerea unicității și diversității fiecărei persoane cu dizabilități și adaptarea sprijinului în funcție de nevoile și preferințele individuale. Asistenții personali ar trebui să fie instruiți să fie flexibili, să încurajeze participarea activă și să respecte autonomia persoanei asistate.

Respectarea drepturilor și legislației relevante. Asistenții personali ar trebui să fie instruiți în ceea ce privește drepturile persoanelor cu dizabilități și legislația relevantă din domeniu. Aceasta include drepturile la viață independentă, participare activă și incluziune socială, precum și cunoașterea legislației privind protecția și drepturile

persoanelor cu dizabilități.

Formarea și instruirea adecvată a asistenților personali asigură furnizarea unui sprijin de calitate, care să îndeplinească nevoile și să respecte drepturile persoanelor cu dizabilități. Prin înțelegerea profundă a dizabilităților și a nevoilor individuale, asistenții personali pot contribui la promovarea autonomiei și incluziunii sociale a persoanelor asistate.

Monitorizare și evaluare continuă: Este important să se efectueze monitorizarea și evaluarea continuă a serviciilor de asistență personală pentru a asigura calitatea și eficiența acestora. Aceasta poate include colectarea de date relevante, feedback de la beneficiari și asistenți personali, precum și evaluări periodice ale nevoilor și satisfacției utilizatorilor. Monitorizarea și evaluarea continuă a serviciilor de asistență personală sunt aspecte fundamentale pentru a asigura calitatea și eficiența acestora. Necesitatea monitorizării și evaluării continue sunt importante din perspectiva asigurării calității serviciilor.

Monitorizarea și evaluarea oferă oportunitatea de a evalua dacă serviciile de asistență personală sunt oferite conform standardelor și criteriilor de calitate stabilite. Aceasta include verificarea competențelor și abilităților asistenților personali, respectarea drepturilor persoanelor asistate, furnizarea unui sprijin adecvat și îndeplinirea obiectivelor planificate.

Un obiectiv important al monotorizării și evaluării îl constituie identificarea și remedierea deficiențelor. Prin monitorizare și evaluare, se pot identifica eventualele deficiențe sau probleme în furnizarea serviciilor de asistență personală. Aceasta poate include aspecte precum întârzieri în furnizarea serviciilor, nerespectarea planului de asistență, lipsa de competențe sau comportamentul neprofesional al asistenților personali. Identificarea deficiențelor permite luarea de măsuri corective și îmbunătățirea serviciilor.

Feedback de la beneficiari și asistenți personali: Monitorizarea și evaluarea oferă oportunitatea de a colecta feedback de la beneficiarii serviciilor de asistență personală și de la asistenții personali înșiși. Aceste informații pot fi valoroase pentru a înțelege nivelul de satisfacție al beneficiarilor, a identifica nevoile și preferințele acestora și a evalua performanța asistenților personali. Feedback-ul poate fi utilizat pentru a face ajustări și îmbunătățiri în furnizarea serviciilor.

Evaluarea eficienței și eficacității: Monitorizarea și evaluarea continuă permit evaluarea eficienței și eficacității serviciilor de asistență personală. Aceasta include evaluarea dacă serviciile furnizate îndeplinesc obiectivele stabilite, dacă se obțin rezultatele dorite și dacă resursele sunt utilizate în mod optim. Evaluarea eficienței și eficacității poate contribui la optimizarea serviciilor și utilizarea adecvată a resurselor disponibile.

Adaptarea la nevoile în schimbare: Monitorizarea și evaluarea continuă permit adaptarea serviciilor de asistență personală la nevoile în schimbare ale persoanelor asistate. Nevoile și preferințele persoanelor cu dizabilități pot evolua în timp, iar monitorizarea și evaluarea permit identificarea acestor schimbări și ajustarea planului de asistență în consecință. Astfel, serviciile pot fi adaptate pentru a răspunde în mod corespunzător nevoilor individuale.

Prin monitorizarea și evaluarea continuă a serviciilor de asistență personală, se poate

asigura furnizarea unui sprijin de calitate, adaptat la nevoile individuale ale persoanelor cu dizabilități. Aceasta contribuie la promovarea incluziunii sociale și a autonomiei acestor persoane, și la asigurarea unei experiențe pozitive și satisfăcătoare pentru toți cei implicați.

Promovarea incluziunii sociale: Politicile de asistență personală ar trebui să aibă ca obiectiv promovarea incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități. Aceasta poate implica sprijinirea participării acestora în activități sociale, educație, angajare și viața comunității în general. De asemenea, ar trebui să se promoveze construirea de relații sociale sănătoase și sprijinul pentru dezvoltarea abilităților de viață independentă.

Coordonare între diferitele sectoare și agenții: Implementarea politicilor de asistență personală necesită o coordonare eficientă între diferitele sectoare și agenții implicate, cum ar fi autoritățile publice, organizațiile neguvernamentale, furnizorii de servicii, instituțiile de învățământ și angajatori. Colaborarea și schimbul de bune practici pot contribui la îmbunătățirea serviciilor și la evitarea duplicării eforturilor.

În concluzie vom rezuma că serviciile de asistență personală sunt de o importanță vitală pentru persoanele cu dizabilități, deoarece oferă sprijin în îndeplinirea activităților zilnice și promovează independența acestora. Aceste servicii sunt concepute pentru a ajuta persoanele cu dizabilități să trăiască o viață deplină și să participe activ în comunitate. Este important să se recunoască și să se susțină dreptul persoanelor cu dizabilități de a beneficia de servicii de asistență personală adecvate, astfel încât aceștia să poată trăi în mod independent și să participe pe deplin în societate. Aceste servicii nu numai că îmbunătățesc viața persoanelor cu dizabilități, ci și contribuie la construirea unei societăți mai incluzive și mai egalitare.

BIBLIOGRAFIE

1. Bulgaru M. ș.a. Asistența socială în contextul transformărilor din Republica Moldova. Chișinău: Cu drag SRL, 2008. 440 p.
2. Cârnaț T., Pavlencu M. Dizabilitate versus nevoi speciale. În: Revista Națională de Drept nr. 6/2016, p. 14
3. Clasificația Internațională a Funcționalității, Dizabilității și Sănătății (CIF), Organizația Mondială a Sănătății, Geneva 2004: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/42407/5/9241545429_rum.pdf (vizitat 30 aprilie 2023)
4. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994, Monitorul Oficial al Republicii Moldova din 22.06.1995, nr. 34/373.
5. Convenția ONU privind drepturile persoanelor cu dizabilități ratificată de Parlamentul Republicii Moldova prin Legea nr.166 din 9 iulie 2010. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr.126-128.
6. Declarația privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (1975).
7. Legea nr. 133 din 08.07.2011 cu privire la protecția datelor cu caracter personal, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 14.10.2014, nr. 170-175/492.Legea nr. 547 din 25.12.2003 cu privire la asistența socială, Monitorul Oficial al Republicii Moldova.